

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság

3.Bf.80/2012/28. szám

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság **Budapesten, 2012. év november hó 21. napján** tartott nyilvános ülés alapján meghozta és kihirdette a következő

ítéletet:

A rablás büntette és más bűncselekmények miatt **I. r. vádlott és társai** ellen indult büntetőügyben a Fővárosi Törvényszék 2012. február 10. napján kelt 9.B.584/2011/81. számú ítéletét I. r., II. r. és III. r. vádlottakkal szemben **megváltoztatja**.

I. r., II. r. és III. r. vádlottak vagyon elleni bűncselekményét a **Btk. 321. § (1) bekezdésébe ütköző és (4) bekezdés b) pontja szerint minősülő rablás büntettének** minősíti, melyet I. r. és II. r. társtettesi, III. r. vádlott felbujtói minőségben követett el.

I. r. és II. r. vádlottak halmazati főbüntetését egyaránt 10 (tíz) évi fegyházbüntetésre, III. r. vádlott halmazati főbüntetését 9 (kilenc) évi fegyházbüntetésre **súlyosítja**.

I. r., II. r. és III. r. vádlottak által fizetendő kártérítés összegét **479.308.000.-** (Négy százhetvenkilencmillió-háromszáznyolcezer) forintra változtatja.

Az elsőfokú eljárásban felmerült összesen **1.062.687.-** (Egymillió-hatvankétezer-hatszáznyolcvanhét) forint bűnügyi költségből a vádlottak által fizetendő bűnügyi költség összegét a következők szerint változtatja meg:

I. r., II. r. és III. r. vádlottak egyetemlegesen **832.950.-** (Nyolcszázharminckettőezer-kilencszázötven) forintot,

I. r. és II. r. vádlott egyetemlegesen **224.862.-** (Kettőszáz-huszonnégyezer-nyolcszázhatvankettő) forintot és

I. r. vádlott egyedül **4.875.-** (Négyezer-nyolcszázhatvenöt) forintot köteles megfizetni.

A bűnjeljegyzék **54. tétele alatt bevételezett** 2 darab gépjármű vezetési engedélyt tanúnak rendeli kiadni.

Az elsőfokú ítéletben **BL.00626/2011. szám** alatt kezelt összeg helyesen **154.375** (Egyszáz-ötvennégyezer-háromszázhatvenöt) forint.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét I. r., II. r. és III. r. vádlottakkal szemben **helybenhagyja**.

I. r., II. r. és III. r. vádlottak által az elsőfokú ítélet kihirdetésétől a mai napig előzetes fogvatartásban töltött időt a kiszabott szabadságvesztésbe **beszámítani** rendeli.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

INDOKOLÁS

Az elsőfokú bíróság ítéletében

I. r. vádlottat társtettesként elkövetett csalás büntette [Btk. 318. § (1) és (7) bekezdés a.) pont], társtettesként elkövetett személyi szabadság megsértésének büntette [Btk. 175. § (1) és (3) bekezdés b.) pont] és bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntette [Btk. 274. § (1) bekezdés a.) pont] miatt, halmazati büntetésül 8 év börtönbüntetésre és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte;

II. r. vádlottat társtettesként elkövetett csalás büntette [Btk. 318. § (1) és (7) bekezdés a.) pont], társtettesként elkövetett személyi szabadság megsértésének büntette [Btk. 175. § (1) és (3) bekezdés b.) pont] és bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntette [Btk. 274. § (1) bekezdés a.) pont] miatt, halmazati büntetésül 8 év börtönbüntetésre és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte és megállapította, hogy feltételes szabadságra nem bocsátható;

III. r. vádlottat felbujtóként elkövetett csalás büntette [Btk. 318. § (1) és (7) bekezdés a.) pont] és 2 rb. felbujtóként elkövetett közokirat-hamisítás büntette [Btk. 274. § (1) bekezdés a.) pont] miatt, halmazati büntetésül 6 év 10 hónap börtönbüntetésre és 8 év közügyektől eltiltásra ítélte.

Az elsőfokú bíróság I. r., II. r. és III. r. vádlottakat az ellenük magánlaksértés vétsége [Btk. 176. § (1) bekezdés] és III. r. vádlottat az ellene személyi szabadság megsértésének büntette [Btk. 175. § (1) és (3) bekezdés b.) pont] miatt emelt vád alól felmentette.

Az ítélet ellen az ügyész valamennyi vádlott terhére, téves minősítés miatt és a büntetés súlyosítása érdekében; I. r. vádlott és védője, II. r. vádlott és védője, valamint III. r. vádlott és védője felmentésért jelentettek be fellebbezést.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség Bf.509/2011/3. számú átiratában az elsőfokú ügyészi fellebbezést helyes indokainál fogva fenntartotta, a vádlottak és védők felmentésre irányuló fellebbezését alaptalannak tartotta.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a perrendi szabályok megtartásával folytatta le, indokolási kötelezettségének is eleget tett, a megállapított tényállás a Be. 351. § (2) bekezdésben meghatározott hibáktól és hiányosságoktól mentes, így az irányadó a másodfokú eljárás során is.

Tévedett azonban, amikor a vádlottak bűnösségét rablás büntette helyett a Btk. 318. § (1) bekezdésébe ütköző és a (7) bekezdés a.) pont szerint minősülő csalás büntetében állapította meg. A tényállás egyértelműen tartalmazza, hogy I. r. és II. r. vádlottak magukat rendőrnek kiadva a sértett megtévesztésével jutottak be a lakásba, hivatalos eljárást színelve, kényszerintézkedést alkalmaztak oly módon, hogy a sértett kezét hátrabilincseltek. Ezt követően került sor arra, hogy a sértett széfjének tartalmát kiürítették, majd a sértettet megbilincselve a lakásba bezárták.

Azzal a magatartásukkal, hogy a sértett kezét hátrabilincseltek, őt védekezésre képtelen állapotba helyezték, hiszen a sértett így ellenállás kifejtésére nem volt képes. Az a körülmény, hogy a sértett a vádlottak tevékenységét eltűrte és abban a hiszemben volt, hogy vele szemben jogszerű rendőri intézkedés van folyamatban, nem jelenti azt, hogy ellenállást kellett volna tanúsítania akár verbálisan, akár tettelesen. A sértett a vádlottak megtévesztő magatartásával együttműködött.

A vádlottak a sértett védekezésre képtelen állapotát kihasználva vitték el vagyontárgyait, a megbilincselés értelme, célja csak a sértett ellenállásának megakadályozása lehetett arra az esetre, ha felismeri, hogy vele szemben nem valódi rendőri intézkedés, hanem bűncselekmény van folyamatban. Valódi rendőri intézkedés esetén a sértett kezének hátra bilincselése indokolatlan és jogellenes lett volna.

Fenti indokokra tekintettel az ügyész az ítélet megváltoztatását indítványozta oly módon, hogy a másodfokú bíróság a terheltek vagyon elleni bűncselekményét a Btk. 321. § (1) bekezdésbe ütköző és a (4) bekezdés b.) pont szerint minősülő rablás bűntettének minősítse, melyet I. r. és II. r. vádlottak társtettesként, III. r. vádlott felbujtóként követett el. A terheltekkel szemben a bűncselekmények kiemelkedő tárgyi súlyával arányban álló hosszabb tartamú fő- és mellékbüntetést szabjon ki, egyebekben az ítélet hagyja helyben.

II. r. vádlott a fellebbezés írásbeli indokolásában kifejtette, hogy álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a szakértői bizonyítás törvényességére vonatkozó eljárásjogi szabályokat súlyosan megsértette.

A nyomozás során kirendelt a szakértői kompetenciáját vitatta, ugyanis nem egyértelmű, hogy numizmatikai szakvélemény készítésére jogosult-e. A szakértői értékmeghatározást sem fogadta el, ugyanis a szakértő nem jelölte meg, hogy az egyes tételeknél mekkora a járulékos költség és az árrés.

A bíróság által a Be. 111. § (4) bekezdés alapján kirendelt új szakértő szakvéleményt nem készített, hanem a korábbi szakvéleményt teljes egészében elfogadhatónak ítélte meg.

Fenti eljárási szabálysértések lényeges hatással voltak a cselekmény minősítésére, és mivel a másodfokú eljárásban nem orvosolhatók, az ítélet hatályon kívül helyezését indítványozta.

III. r. vádlott a másodfokú eljárásban csatolt írásbeli beadványában a korábbi vallomását megváltoztatta akként, hogy 1. sz. tanú őt kereste meg egy rendőri eljárást színlelő elkövetési móddal elkövetett bűncselekmény kapcsán, azonban maga helyett I. r. vádlottat ajánlotta. 1. sz. tanú és I. r. vádlott az ő jelenlétében beszéltek arról, hogy hova és milyen módon kellene bemenni. Ezen a megbeszélésen nem volt szó erőszak, fenyegetés alkalmazásáról, megbilincselésről vagy megkötözésről sem, csak annyi hangzott el, hogy egyenruhában kell elkövetni és a sértett nem fog gyanakodni. Ő felajánlotta, hogy - haszon reményében - segít a megszerzett aranyak értékesítésében, meg is próbált vevőt találni az érmékre, melyeket 1. sz. tanú mutatott neki, azonban ekkor már keresték a tárgyakat és megghiúsult az értékesítés. A cselekmény elkövetésének magyarázatául megromlott anyagi helyzetére hivatkozott.

Vitatta az elkövetési értéket és - II. r. vádlott írásbeli fellebbezésével egyezően - kifogásolta, hogy a kirendelt új szakértő szakvéleményt nem készített. Utalt arra, hogy a nyomozás során kirendelt a szakértő a bíróságon történt meghallgatásakor előadta, hogy „extrém esetben lehetséges, hogy az általam meghatározott érték plusz-mínusz 20 %-al eltér” (26. jegyzőkönyv 12. oldal). Ha pedig ez lehetséges és maga a sértett is 400 millió forintos értéket adott meg a feljelentésében, különösen indokolt lett volna új szakértő kirendelése és tényleges szakértői vizsgálat elvégzése.

Eljárási szabálysértésként hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság nem indokolta meg a védő - új numizmatikai szakértő kirendelésére irányuló - bizonyítási indítványának elutasítását, illetve, hogy a törvényszék indokolatlanul vetette el 1. sz. tanú poligráfos vizsgálatát is.

Indítványozta, hogy a másodfokú bíróság a beismerő vallomásában foglaltakat fogadja el, a 2 rb. közokirat-hamisítás büntette miatt emelt vád alól mentse fel és a kiszabott büntetését - figyelembe véve egészségi állapotát, megbánó magatartását és hogy két kiskorú gyermeke, valamint idős nagyszülője eltartásáról gondoskodik - mérsékelje.

A nyilvános ülésen

I. r. vádlott az elsőfokú eljárás során tett nyilatkozatát megváltoztatta és beismerte a cselekmény elkövetését. Elmondta, hogy III. r. vádlott közvetítésével került kapcsolatba 1. sz. tanúval, akitől a bűncselekmény ötlete származott. A házkutatási parancsot, a bilincseket 1. sz. tanú adta és ő mondta, hogy hova kell betörni. II. r. vádlott volt a társa, őt is 1. sz. tanú vette rá a bűncselekmény elkövetésére. Erőszakot nem alkalmaztak, a sértett önként beleegyezve hajtotta végre az utasításait. A megjátszott rendőri eljárás része volt a bilincs alkalmazása is. Az elhozott tárgyakat 1. sz. tanúnak adta át, de később a vevőjelölt visszalépett, ezért próbálta ő felbecsültetni azokat. Előadását a hamis vád következményeire figyelmeztetés után is fenntartotta.

II. r. vádlott felszólalásában annyit adott elő, hogy valóban I. r. vádlott bűntársa volt. Azt a megbízást kapták, hogy semmilyen erőszakot ne alkalmazzanak a sértettel szemben, így is cselekedtek, ezért vitatta a rablás elkövetését. Az eltűnt értékek hollétéről információval ő sem rendelkezett.

III. r. vádlott a másodfokú eljárásban csatolt beadványával egyező nyilatkozatot tett.

A nyilvános ülésen **az ügyész** az írásbeli átiratában foglaltakat fenntartotta. Azt annyiban egészítette ki, hogy bizonyítási indítványt tett 1. sz. tanú ismételt kihallgatására, illetve indítványozta az ítéletben III. r. vádlott személyi körülményeiről megállapított tényeket pótolni. A vádlottak beadványai és a másodfokú eljárásban tett nyilatkozatai ellenére az elsőfokú ítélet történeti tényállását irányadónak találta.

Álláspontja szerint a vádlottak által vitatott szakértői megállapításnak a minősítés szempontjából jelentősége nincs, hiszen amennyiben a bíróság a sértett által megjelölt 400 millió forintot fogadta volna el, a rablás minősítésére ez nem lenne kihatással.

Az **I. r. vádlott védője** a felmentésre irányuló fellebbezést visszavonta tekintettel arra, hogy I. r. vádlott nem vitatta a cselekményben való részvételét.

A minősítés tekintetében osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját, miszerint a sértettet nem helyezték védekezésre képtelen állapotba. A terheltek rendőröknek adták ki magukat, a sértettet megmotozták, megbilincseltek, amit a sértett sem kifogásolt. A házkutatást a bilincs használata nem tette önmagában jogellenessé.

I. r. vádlott beismerő vallomásra tekintettel indítványozta a kiszabott büntetés enyhítését.

A **II. r. vádlott védője** a bejelentett fellebbezést elsődlegesen - védence írásbeli beadványában foglalt eljárási szabálysértések miatt - az ítélet hatályon kívül helyezésére, másodlagosan enyhítésre irányulóan tartotta fenn.

A védő álláspontja szerint a vagyon elleni bűncselekményt az elsőfokú bíróság helyesen minősítette csalás büntettének, ugyanis semmilyen különös indoka nem volt a bilincs alkalmazásának, hiszen a sértett végig abban a hiszemben volt, hogy vele szemben jogszerű intézkedés folyik. A védekezésre képtelen állapotba helyezés akkor merülhetne fel, ha a megbilincselésnek lett volna külön oka, ha a sértett olyan ellenállást fejtett volna ki, amit a vádlottak a megbilincseléssel törtek volna meg. Ebben az esetben azonban a sértett megbilincselése a tévedésbe ejtő magatartás részének tekinthető.

A főügyészség álláspontja, mely szerint a megbilincselés célja csak a sértett ellenállásának megakadályozása lehetett arra az esetre, ha felismeri, hogy vele szemben nem valódi rendőri intézkedés van folyamatban, csupán egy feltételezés, mely a minősítésre nem lehet kihatással.

A többi cselekmény tekintetében a bűnösség megállapítását és a minősítést nem vitatta.

A cselekmény elkövetésekor a középérték nem volt irányadó, ezért a kiszabott büntetés eltúlzott. Az enyhítő körülményekre tekintettel indítványozta a szabadságvesztés tartamának enyhítését.

A **III. r. vádlott védője** perbeszédében akként foglalt állást, hogy az ítélet felülbírálatra nem alkalmas, ugyanis az elkövetési érték megállapítása körében felderítetlen, ezért hatályon kívül helyezésre tett indítványt.

Az elsőfokú bíróság a védő Be. 111. § (4) bekezdésén alapuló, másik szakértő kirendelésére irányuló indítványának formálisan eleget tett, azonban új szakértői vizsgálat ténylegesen nem történt. Ráadásul maga a szakértő is hivatkozott arra, hogy az érméken kívüli egyéb tárgyakra nem terjed ki szakértői kompetenciája. Az érték meghatározása azért bír jelentőséggel, mert a cselekmény minősítését is befolyásolhatja. Erre tekintettel ismételt indítványt tett új szakértő kirendelésére.

Eljárási szabálysértésként utalt 1. sz. tanú poligráf vizsgálatára irányuló bizonyítási indítványuk elutasítására. A büntető eljárási törvény értelmében kiemelt jelentőségű ügyekben a tanú vallomása, beleegyezése esetén poligráf alkalmazásával vizsgálható. Ebben az ügyben indokolt lett volna a tanú vallomásának ellenőrzése, hiszen 1. sz. tanút, aki büntetett előéletű, bűncselekmény elkövetésével gyanúsított személyek társaságában és bűncselekményből származó tárgyakkal együtt fogták el, ennek ellenére a nyomozó hatóság tanúként hallgatta ki.

Amennyiben a másodfokú bíróság az ítélet hatályon kívül helyezését nem látja indokoltnak, kifejtette, hogy a vagyon elleni bűncselekmény tekintetében az elsőfokú bíróság álláspontja érdemben nem kifogásolható, hiszen a vádlottak megtevesztő magatartása eredményes volt. Csatlakozott a II. r. vádlott védőjének érveléséhez, miszerint a főügyészség a minősítés megváltoztatását feltételezésekre alapítja, hiszen sértett nem tiltakozott az elvétel ellen.

E körben utalt arra, hogy a cselekmény rablás büntettének minősítése esetén III. r. vádlott felelőssége - túllépés miatt - nem állapítható meg az erőszakos magatartás elkövetésére felbujtásban, ugyanis ő a sértett megbilincselésére nem adott utasítást.

A közokirat-hamisítás tekintetében a védő vitatta a tényállást és a bűnösség megállapítását is. Az elsőfokú bíróság a tényállásban azt rögzítette, hogy sértett a két vádlott nyakában látta a rendőrségi igazolványt. Ez helyesbítésre szorul, ugyanis a sértett vallomásaiban nem rendőrségi igazolványról, hanem jelvényről beszélt, mely nem közokirat. A tényállás szerint a rendőrségi igazolványt III. r. vádlott készítette, azonban ezek lefoglalására nem került sor, így nem lehet bizonyítani, hogy milyen igazolványok voltak és a közokirat-hamisítás megvalósult-e.

A terhelt okirattal igazolt személyi körülményeire tekintettel a kiszabott szabadságvesztés büntetés enyhítését indítványozta.

Az ügyészi fellebbezés alapos.

A másodfokú bíróság a fellebbezéssel megtámadott ítéletet a Be. 348. § (1) bekezdés alapján az azt megelőző bírósági eljárással együtt bírálta felül.

Az elsőfokú bíróság azon döntése ellen, hogy I. r., II. r. és III. r. vádlottakat az ellenük magánlaksértés vétsége, valamint III. r. vádlottat az ellene személyi szabadság megsértésének büntette miatt emelt vád alóli felmentette, sem az ügyész, sem a vádlottak, sem a védők nem jelentettek be fellebbezést. Ezért az ítélet felmentő rendelkezései tekintetében beállt a részjogerő, a Be. 348. § (2) bekezdés alapján az ítélet e részének a felülbírlata kizárt.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a szükséges körben folytatta le, ennek során valamennyi, az ügy helyes ténybeli és jogi megítéléséhez elengedhetetlen bizonyítékot beszerzett.

A másodfokú bíróság nem értett egyet - a tényállás felderítetlensége és a bizonyítás törvényességére vonatkozó szabályok megsértése miatt - az ítélet hatályon kívül helyezésére irányuló indítványokkal.

A vagyon elleni bűncselekmények tekintetében az elkövetési érték, a vagyoni hátrány, illetve az okozott kár meghatározása valóban döntő jelentőségű, hiszen - többek között - a cselekmény minősítése ehhez igazodik. Az elvitt tárgyak értékének meghatározása körében az elsőfokú bíróság a bizonyítást a kellő mértékben lefolytatta, eleget tett a Be. 75. § (1) bekezdésben megfogalmazott tényállás-felderítési kötelezettségének.

Alaptalan II. r. vádlott azon hivatkozása, hogy a nyomozás során kirendelt szakértő a vizsgálat elvégzéséhez kompetenciával nem rendelkezett. Ugyanis a Magyar Igazságügyi Szakértői Kamara névjegyzéke szerint 1997. december 04. óta szakterülete közé tartozik a numizmatika is.

II. r. és III. r. vádlottak, valamint védők által kifogásolt, a Be. 111. § (4) bekezdésében foglalt eljárási szabály megsértése sem indokolja az ítélet hatályon kívül helyezését.

A III. r. vádlott védője által a fenti törvényhely alapján előterjesztett bizonyítási indítvány előterjesztésekor - 2011. június 01. napján - még hatályban volt a büntető eljárási törvény ezen rendelkezése, mely kimondta, hogy ha az ügyész vagy a nyomozó hatóság a nyomozás során szakértőt rendelt ki, és a vádlott vagy a védő a vádirat kézbesítésétől számított tizenöt napon belül indítványozza, a bíróságnak ugyanazon tényre más szakértőt is ki kell rendelnie.

A Fővárosi Törvényszék a 27. sorszámú végzéssel e kötelező rendelkezésnek eleget is tett, a szakértőt rendelte ki az új szakvélemény elkészítésére.

Kétségtelen tény, hogy az új szakértő a korábbi szakvéleményhez hasonló, tételes kimutatást nem készített, hanem a rendelkezésre álló dokumentációt áttanulmányozva az érmék esetében a szakértő szakvéleményének forgalmi értékre vonatkozó megállapításai elfogadását javasolta.

A 2011. évi LXXXIX. törvény 28. §-a 2011. július 13. napjától hatályon kívül helyezte a Be. 111. § (4) bekezdés rendelkezését. A törvény indokolása szerint erre pont azért került sor, mert a korábbi szabályok mérlegelés nélkül kötelezővé tették újabb szakértő kirendelését abban az esetben is, ha a szakvélemény megalapozottságával szemben semmiféle ésszerű kétség nem merült fel.

Az elsőfokú bíróság nem sértett eljárási szabályt akkor, amikor a szakértő aggálytalan szakvéleményét- melynek megállapításait szakértő is helytállónak találta - elfogadta és újabb numizmatikai szakértő kirendelését szükségtelennek tartotta.

Az erre irányuló bizonyítási indítvány elutasítását ítéletében indokolta is a 11. oldal utolsó bekezdésében, III. r. vádlott beadványa e tekintetben minden alapot nélkülöz.

Az újabb szakvélemény beszerzésének elutasítását nemcsak az elsőfokú bíróság által hivatkozottak - miszerint nem merült fel adat arra, hogy a sértett gyűjteménye értékével és eredetiségével kapcsolatban valótlanságot állított - indokolták, hanem az is, hogy a nyomozás során lefoglalt tárgyakon kívül más érték nem került elő, tehát ezek eredetben történő vizsgálatára nem volt lehetőség. A vádlottak az éremgyűjteményt nem adták vissza, feltalálási helyét titkolják. A másodfokú bíróság is elsődlegesen ezen utóbbi okból utasította el III. r. vádlott védőjének az erre irányuló, ismételten előterjesztett bizonyítási indítványát.

Az elsőfokú ítélet a Be. 351. § (2) bekezdés b.) pont II. fordulata és c.) pont alapján részben megalapozatlan, mert a vádlottak személyi körülményei körében megállapított tények, a korábbi büntetések adatai valamint a tényállás hiányos és iratellenes.

Azt a másodfokú bíróság a Be. 352. § (1) bekezdés a.) pont értelmében az iratok tartalma alapján az alábbiak szerint egészíti ki és helyesbíti:

I. r. vádlottal szemben a cselekmény elkövetése után a Fővárosi Bíróság a 2011. február 11. napján jogerős 16.Bk.1107/2011/6. számú határozatával 2009. február 08. napján elkövetett könnyű testi sértés vétsége miatt külföldi bíróság által kiszabott 6 hónap, végrehajtásában 2 évi próbaidőre felfüggesztett fogházbüntetés érvényét elismerte.

II. r. vádlott elvált családi állapotú, élettársi kapcsolatban él. Két kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodik. Egyik gyermekét a volt felesége neveli, utána havi 200 euro gyermektartásdíjat fizet, a másik gyermekét élettársával közös háztartásában tartja el.

II. r. vádlott a Pesti Központi Kerületi Bíróság - helyesen - 2009. április 29. napján jogerős 16.B.34686/2007/9. számú ítéletével kiszabott 1 év fogházbüntetést 2010. november 17. napján kezdte meg letölteni, feltételes szabadságra bocsátásának időpontja: 2011. július 17. napja.

III. r. vádlott nőtlen családi állapotú, élettársi kapcsolatban él. Saját háztartásában két kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodik és idős nagyszülőjét támogatja anyagilag. 2000. évben bekövetkezett autóbalesete során gerinctörést szenvedett, emiatt rendszeres orvosi kezelésre szorul.

III. r. vádlott a cselekmény elkövetése után három alkalommal volt büntetve:

A Fővárosi Bíróság a 2011. december 19. napján jogerős 18.B.959/2006/97. számú ítéletével 2005. október 06. napján elkövetett csalás büntette és más bűncselekmények miatt 2 év börtönbüntetésre ítélte, a szabadságvesztés végrehajtását 4 évi próbaidőre felfüggesztette.

A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2012. január 04. napján jogerős 28.B.VI-VII.28.531/2011. számú ítéletével 2010. január 21. napján elkövetett közokirat-hamisítás büntette miatt 20 nap közérdekű munkára ítélte.

A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2012. március 27. napján jogerős 25.B.X.36.567/2011/15. számú ítéletével 2002. november 14. napján elkövetett csalás vétsége és lopás vétsége miatt 5 hónap börtönbüntetésre ítélte, a szabadságvesztés végrehajtását 2 évi próbaidőre felfüggesztette.

A másodfokú bíróság a tényállásban az ítélet 5. oldal első bekezdés második mondat helyébe az alábbi részt **illeszti**:

„III. r. vádlott ismerősei körében társakat keresett a bűncselekmény elkövetéséhez, köztük 1. sz. tanút, de ő azonnal elzárkózott és ajánlatát visszautasította. III. r. vádlott találkozott I. r. és II. r. vádlottakkal is, akiknek elmondta, hogy Budapesten a XII. kerületben lakik egy idős műgyűjtő, akihez magukat rendőrnek kiadva be kell menni és a numizmatikai gyűjteményét el kell hozni, mely tárgyak értékesítéséhez felajánlotta segítségét. III. r. vádlott ekkor közölte azt is, hogy az elkövetéshez szükséges rendőrigazolványt, rendőrségi sapkát, láthatósági mellényt és bilincset is tud szerezni. I. r. és II. r. vádlottak beleegyeztek abba, hogy a bűncselekményt elkövetik.”

A tényállásban az ítélet 5. oldal utolsó bekezdésben

- a vádlottak által elvitt numizmatikai gyűjtemény és egyéb értéktárgyak összértékét legalább 540.000.000.- forintra,
- a megtérült kár összegét 60.692.000.- forintra
- 2.sz.tanútól lefoglalt és a sértett részére visszaadott aranyérmék értékét 3.450.000.- forintra **módosítja**.

A fenti változtatásokkal a tényállás a Be. 351. § (2) bekezdésben felsorolt hibáktól és hiányosságoktól mentessé vált, ezért a Be. 352. § (2) bekezdés alapján a másodfokú eljárásban is irányadó volt.

Az elsőfokú bíróság a tényállásban az elvitt tárgyak értékét helyesen a szakértő véleménye alapján határozta meg.

II. r. és III. r. vádlottak, valamint védőik által az elkövetési érték megállapítását kifogásoló fellebbezési érvelések részben helytállónak bizonyultak. Ugyanis az elsőfokú bíróság annak ellenére, hogy elfogadta a szakértő véleményét és a bírósági tárgyaláson tett nyilatkozatát, ebből nem vonta le a megfelelő következtetést, illetve pontatlanul határozta meg a tárgyak értékét.

A szakértő nyomozás során két szakvéleményt készített (nyomozati iratok 491-563. és 577-605. oldal), melyek alapján az elvitt tárgyak értéke összesen 604.045.000.- forint. Ugyanis a nyomozati iratok 557. oldalán összesített 603.520.000.- forinthez hozzá kell adni a sértett által utólag, 2010. október 05. napján bejelentett (nyomozati iratok 883-887. oldal) aranygyűrű értékét is, mely az 599. oldalon található szakértői megállapítás szerint 525.000.- forint.

A szakértő az elsőfokú eljárás során, 2011. július 13. napján történt meghallgatásakor (26. jegyzőkönyv 11-13. oldal) kifejtette, hogy a nyomozás során készített szakvéleményben az egyes érmék értékének meghatározására középátlagosan került sor. Az egyes érmék esetében 10-20 % -os eltérések lehetségesek, de a vizsgált valamennyi érme esetében nem lehet a plusz-mínusz 20 %-os eltérést megállapítani.

A szakértő fenti nyilatkozatát az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta annak ellenére, hogy ez alapján - a Be. 4. § (2) bekezdés szerint eljárva - a 604.045.000.- forinthez képest a vádlottakra nézve kedvezőbb érték meghatározására kerülhet sor.

Ezért a másodfokú bíróság a szakértő bírósági tárgyaláson történő meghallgatása alapján valamennyi tárgy esetében az eredetileg megállapított értéket átlagosan 10 %-al csökkentette, így a vádlottak által elvitt numizmatikai gyűjtemény és egyéb értéktárgyak értékét a tényállásban legalább 540.000.000.- forintban határozta meg.

A 3.sz. tanútól lefoglalt értékeket helyesen határozta meg az elsőfokú bíróság 57.242.000.- forintban. Azonban nem észlelte, hogy a 2. sz. tanútól lefoglalt arany érmék közül az 5. tétel alatti (nyomozati iratok 591. oldal) nem képezte a sértett tulajdonát, ezt vissza is adták 2.sz. tanú részére (nyomozat irat 967. oldal), így a megkerült 11 darab érme értéke: 3.450.000.- forint. Ennek megfelelően a megtérült kár összegét az ítéletábra a tényállásban is helyesbítette 60.692.000.- forintra.

A tényállás felderítetlensége mellett szóló érvként III. r. vádlott és védője még hivatkoztak arra, hogy a törvényszék a Be. 554/E. § ellenére indokolatlanul vetette el 1. sz. tanú poligráfos vizsgálatát is.

A bírósági eljárásban poligráf általában nem alkalmazható, mert a vizsgálat érdemben nem vezetne eredményre, mivel a tanú előtt az eljárás jelenlegi szakaszában az alapügyben

felmerült valamennyi tény már ismert, reakciói következtetések levonására nem alkalmasak.

Az elsőfokú bíróság a beszerzett valamennyi bizonyítékot a Be. 78. § (3) bekezdésében írtaknak megfelelően, egyenként és összességében értékelte.

Kimerítő alaposággal, a logika és ésszerűség szabályainak megfelelően számot adott arról a meggyőződéséről, hogy a tényállást mely bizonyítékokra alapította, és miért fogadta el hitelesnek a sértett és 1. sz. tanú vallomását.

A törvényszéki ítélet tényállásának a sértett vallomása alapján megállapított része összhangban állt I. r. és II. r. vádlottak másodfokú eljárásban tett beismerő vallomásával is.

Az ítélőtábla elvetette I. r. és III. r. vádlottak azon védekezését, mely szerint 1. sz. tanútól származott a bűncselekmény ötlete, ő adta az elkövetéshez szükséges eszközöket és az elvett tárgyak is hozzá kerültek.

Ennek oka elsődlegesen az, hogy a III. r. vádlott elfogásakor előkerült, a másik két terheltnek címzett levelek tartalma alapján egyértelmű, hogy a vádlottak utólag azért próbálták a gyanút 1. sz. tanúra terelni, hogy ezzel III. r. vádlott a felelősség alól mentesüljön, hiszen rá csak 1. sz. tanú tett terhelő vallomást.

1. sz. tanú kihallgatására irányuló bizonyítási indítványt a másodfokú bíróság elutasította, ugyanis a bizonyítás felvételének a Be. 353. § (1) bekezdésben meghatározott feltételei nem állnak fenn. A tényállás nem felderítetlen, annak hiányosságai az iratok alapján pótolhatók voltak, az elsőfokú eljárásban pedig nem valósult meg olyan szabálysértés, melyet bizonyítás felvételével kellett volna orvosolni.

1. sz. tanú vallomását az elsőfokú bíróság teljes egészében elfogadta, ennek indokát az ítélet 10-11. oldalán részletesen ki is fejtette. Ez alapján iratszerűen állapította meg, hogy III. r. vádlott volt a cselekmény kezdeményezője, azonban a felbujtói elkövetői minőségben elkövetett, 1. sz. tanú vallomása alapján pontosan megállapítható magatartását hiányosan tartalmazta az ítélet tényállása, ezt a másodfokú bíróság pótolta.

Az elsőfokú bíróság mérlegeléssel megállapított tényállását III. r. vádlott és védője még egy ponton támadták: a közokirat-hamisítás büntetnének bizonyíthatósága körében.

Érvelésüket azonban az ítélőtábla nem fogadta el, ugyanis 1. sz. tanú vallomásában minden kihallgatása során fényképes rendőrigazolványról beszélt, amit később látott is (nyomozati iratok 1347-1349. oldal), illetve közvetlenül a cselekményt után a sértett is igazolványt említett (nyomozati iratok 279. oldal).

Nem vitatható, hogy ezen iratokat a nyomozás során nem foglalták le, azonban a tanúvallomások alapján - amiket az elsőfokú bíróság elfogadott és amelyre a tényállást is alapította - a másodfokú bíróság álláspontja szerint kétséget kizáró módon bizonyítást nyert e cselekmény elkövetése is.

Az elsőfokú bíróság az irányadó tényállás alapján okszerűen vont következtetést I. r., II. r. és III. r. vádlottak bűnösségére.

A cselekményeik minősítése a személyi szabadság megsértése és a közokirat-hamisítás büntette tekintetében megfelel az anyagi jogszabálynak.

A vagyon elleni bűncselekmény esetében viszont a másodfokú bíróság nem osztotta a törvényszék álláspontját.

Az irányadó tényállás szerint I. r. és II. r. vádlottak közölték a sértettel, hogy a rendőrségtől jöttek. A sértett őket a lakásba beengedte, majd őt II. r. vádlott megmotozta és kezeit hátrabilincselte. Csak ezt követően szólították fel a sértettet, hogy mutassa meg éremgyűjteményét és vették magukhoz a sértett vagyontárgyait, akinek keze mindvégig hátrabilincselte állapotban volt.

Az kétségtelen tény, hogy a bilincs használata a rendőri eljárás színlelésének is része volt, azonban a hivatalos intézkedés látszata megteremtésének nem elengedhetetlen feltétele a bilincs alkalmazása, a rendőrségi törvény taxatív meghatározza azokat az eseteket, amikor erre sor kerülhet.

A rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény a kényszerítő eszközökről és a bilincs alkalmazásáról az alábbi rendelkezéseket tartalmazza:

16. § (1) bekezdés: A rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe vételével alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége nélkül is biztosítható.

19. § (1) bekezdés: A jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek - ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik - mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható.

19. § (2) bekezdés: A rendőr jogszerű intézkedésének való ellenszegülés esetén az e törvényben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazhatók.

48. § A rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy

- a) önkárosításának megakadályozására,
- b) támadásának megakadályozására,
- c) szökésének megakadályozására,
- d) ellenszegülésének megtörésére.

Fenti jogszabályhelyek áttanulmányozása alapján egyértelműen megállapítható, hogy jelen esetben a bilincs használatára jogszerű eljárásban sem kerülhetett volna sor, hiszen a sértett semmi olyan magatartást nem fejtett ki, mely bármilyen kényszerítő eszköz alkalmazását megalapozta volna.

Ebből az következik, hogy a vádlottak az értéktárgyak elvétele előtt kifejezetten abból a célból bilincseltek hátra a sértett kezeit, hogy esetleges ellenállását megtörjék, ezáltal őt az

ellene irányuló támadás megkezdése előtt olyan állapotba helyezték, hogy ellenállás kifejtésére fizikailag is képtelen legyen.

A sértett fel sem ismerte, hogy a vele szemben intézkedő vádlottak eljárása és megbilincselése jogellenes, illetve, hogy bűncselekmény áldozata. Ezen körülménynek a vádlotti cselekmények minősítésénél nincs jelentősége. E magatartás megítélése egyezik azzal, amikor például valakinek az italába altatót kevernek azért, hogy értéktárgyait elvegyék. Ugyanis az így öntudatlan állapotba helyezett személy sem tudja azt, hogy ellene bűncselekmény elkövetésére készülnek. A cselekmény minősítésénél annak van jelentősége, hogy a vádlottak minden kétséget kizáróan tudatában voltak azon minősítő körülménynek, hogy a sértettet védekezésre képtelen állapotba helyezték.

Amennyiben a sértettben a bűncselekmény elkövetése tudatosult volna és a vádlottak magatartásának - a házkutatás lefolytatásának és értékei elvételének - megakadályozására ellenállást fejtett volna ki, amelyet a bilincs alkalmazásával törtek volna meg, I. r. és II. r. vádlottak felelőssége a rablás büntettének a Btk. 321. § (1) bekezdés I. fordulataiba ütköző, erőszakkal megvalósított esetéért lenne megállapítható.

A fent kifejtettekre tekintettel a másodfokú bíróság megállapította, hogy a terheltek sértett értékeit úgy szerezték meg, hogy őt védekezésre képtelen állapotba helyezték, ezért a vagyon elleni bűncselekményt a Btk. 321. § (1) bekezdés II. fordulataiba ütköző és a (4) bekezdés b.) pontja szerint minősülő rablás büntettének minősítette.

Az elsőfokú bíróság a terheltek elkövetői minőségét a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően állapította meg, a cselekményt I. r. és II. r. vádlottak a Btk. 20. § (2) bekezdés szerint társtettesként, míg III. r. vádlott a Btk. 21. § (1) bekezdés alapján felbujtóként követték el.

A másodfokú bíróság nem értett egyet III. r. vádlott védőjének arra történő hivatkozásával, hogy túllépés miatt védence büntetőjogi felelőssége rablás büntetében nem állapítható meg, ugyanis a sértett megbilincselésére nem adott utasítást.

A felbujtó szándékos magatartásával a tettet konkrét bűncselekményt elkövetésére bírja rá, a felbujtó szándékának át kell fognia a tettesi cselekmény tényállási elemeit. Amennyiben a tettes többet, vagy mást tesz, mint amire a felbujtó szándéka kiterjedt, a minőségi és a mennyiségi túllépésért a felbujtó felelősséggel nem tartozik.

Jelen esetben azonban nem beszélhetünk túllépésről, hiszen III. r. vádlott a rendőri eljárást színlelő elkövetéshez maga szerezte be és adta át I. r. és II. r. vádlottak részére a bilincset. Ebből egyértelműen következik, hogy tisztában volt azzal, hogy a tettesek ezt használni fogják, amely ténylegesen meg is történt. Így alappal nem hivatkozhat arra, hogy ezt szándéka nem fogta át.

Az elsőfokú bíróság a büntetéskiszabási körülményeket nagyrészt helyesen ismerte fel.

A másodfokú bíróság további súlyosító körülményként értékeli I. r. és III. r. vádlott esetében a büntető eljárás hatálya alatti elkövetést.

Enyhítő hatású bűnösségi tényező viszont III. r. vádlott javára betegsége és hogy két kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodik. Valamint kisebb nyomatékkaal ugyan, de a vádlottak másodfokú eljárásban tett beismerő vallomása is.

Az eltérő büntetékiskizabási körülmények, de elsődlegesen a minősítés megváltoztatása indokoltta tették a kiszabott büntetések mértékének felülvizsgálatát.

A Btk. 321. § (1) bekezdésbe ütköző és a (4) bekezdés b.) pontja szerint minősülő rablás büntette 5 évtől 15 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Az elsőfokú bíróság által kiszabott mértékű büntetés - különös figyelemmel a cselekmény elkövetésében is megnyilvánuló, a vádlottak személyében rejlő társadalomra veszélyességre és a rendkívül magas elkövetési értékre - nem alkalmas a Btk. 37. §-ban meghatározott büntetési célok elérésére.

Ezért a másodfokú bíróság a szabadságvesztés tartamát - a mellékbüntetés érintetlenül hagyása mellett - I. r. és II. r. vádlottak esetében 10-10 évre, míg III. r. vádlott esetében 9 évre súlyosította.

A szabadságvesztés büntetés végrehajtási fokozata a Btk. 42. § (2) bekezdés b/2. pont alapján fegyház.

I. r. és III. r. vádlottak a Btk. 47. § (2) bekezdés I. fordulata alapján büntetésük legalább 4/5 részének kitöltését követően feltételes szabadságra bocsáthatók.

Az elsőfokú bíróság a Be. 335. § (2) bekezdés alapján törvényesen rendelkezett a polgári jogi igény megítéléséről. Azonban a tényállásban az elkövetési érték és a megtérült tárgyak értékének módosítására tekintettel a vádlottak által fizetendő kártérítés összege nem helytálló, azt a másodfokú bíróság 479.308.000.- forintba változtatta.

Az elsőfokú bíróság a bűnügyi költség teljes összegének meghatározásakor számítási hibát vétett, az eljárás során felmerült bűnügyi költség összege helyesen: 1.062.687.- forint.

Annak viselésére kötelezés tekintetében a Be. 338. § rendelkezéseit sem megfelelően alkalmazta.

A Be. 338. § (3) bekezdés szerint a bíróság a bűnösnek kimondott vádlottakat külön-külön kötelezi a bűnügyi költség viselésére. Azonban ha a bűnügyi költség, vagy annak meghatározott része nem különíthető el, a vádlottakat egyetemlegesen kell kötelezni a bűnügyi költség megfizetésére.

Jelen ügyben a szakértői költségek nem különíthetők el, ezen összeg erejéig egyetemlegesen kötelezés alkalmazása indokolt.

Így a másodfokú bíróság a helyszínelés során rögzített minták, nyomok és anyagmaradványok szakértői vizsgálatával felmerült 224.862.- forint (költségjegyzék 1-2. és 5-8. tétel) megfizetésére I. r. és II. r. vádlottat kötelezte.

Az elvitt tárgyak értékének meghatározásával összefüggésben felmerült 832.950.- forint bünyügyi költséget (költségjegyzék 3. és 9-13. tétel) I. r., II. r. és III. r. vádlottak kötelesek egyetemlegesen megfizetni.

I. r. vádlott egyedül viseli az érdekében eljáró kirendelt védő 4.875.- forint összegű díját (költségjegyzék 4. tétel).

Az elsőfokú bíróság nem rendelkezett a Fővárosi Törvényszék Bűnjelkezelőjénél Bj.2329/2011. számon 54. tétel alatt bevételezett 2 darab gépjármű vezetési engedélyről. Ezt a másodfokú bíróság pótolta akként, hogy annak lefoglalását a Be. 155. § (1) bekezdés alapján - mivel arra az eljárás érdekében már nincs szükség - megszüntette és a Be. 155. § (2) bekezdés alapján 1. sz. tanúnak kiadni rendelte.

Az ítéletben a BL.00626/2011. szám alatt kezelt összeg iratellenesen került feltüntetésre, ezt az ítélet tábla a nyomozati iratok 1877. oldali befizetési csekk és a bírósági iratok 70. szám alatti bevételi értesítés alapján 154.375.- forintra helyesbítette.

Fenti indokokra figyelemmel - a Be. 361. § (1) bekezdés alapján nyilvános ülésen eljárva - a Be. 370. § alkalmazásával a Be. 372. § (1) bekezdés alapján az elsőfokú bíróság ítéletét I. r., II. r. és III. r. vádlottakra megváltoztatta. Egyéb, a törvénynek megfelelő rendelkezéseit pedig a Be. 371. § (1) bekezdés alapján helyben hagyta.

I. r., II. r. és III. r. vádlottak által az elsőfokú ítélet kihirdetésétől előzetes fogvatartásban töltött idő beszámítása a Btk. 99. § (1) és (2) bekezdésén alapul.

A Fővárosi Ítélet tábla ítélete elleni fellebbezést a Be. 386. § (1) bekezdés zárja ki.

Budapest, 2012. év november hó 21. napján

Dr. Nehrer Péter sk.
a tanács elnöke

Dr. Sárecz Szabina Martina sk.
a tanács tagja, előadó

. Hrabovszki Zoltán sk.
a tanács tagja

A Fővárosi Törvényszék 2012. február 10. napján kelt 9.B.584/2011/81. számú ítélete I. r., II. r. és III. r. vádlottakra a Fővárosi Ítélet tábla 3.Bf.80/2012/28. számú ítéletében foglalt változtatásokkal 2012. év november hó 21. napján jogerős és végrehajtható.

Budapest, 2012. év november hó 21. napján

. Nehrer Péter sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelével:

bírósági ügyintéző

